

Thema

Techniek en duurzaamheid

Een dagje een topjudoka
als collega

Beginnen in de
installatietechniek op je 28e?

Workshop 45plus: hoe houd
je het zinvol en boeiend?

OT IB circuit

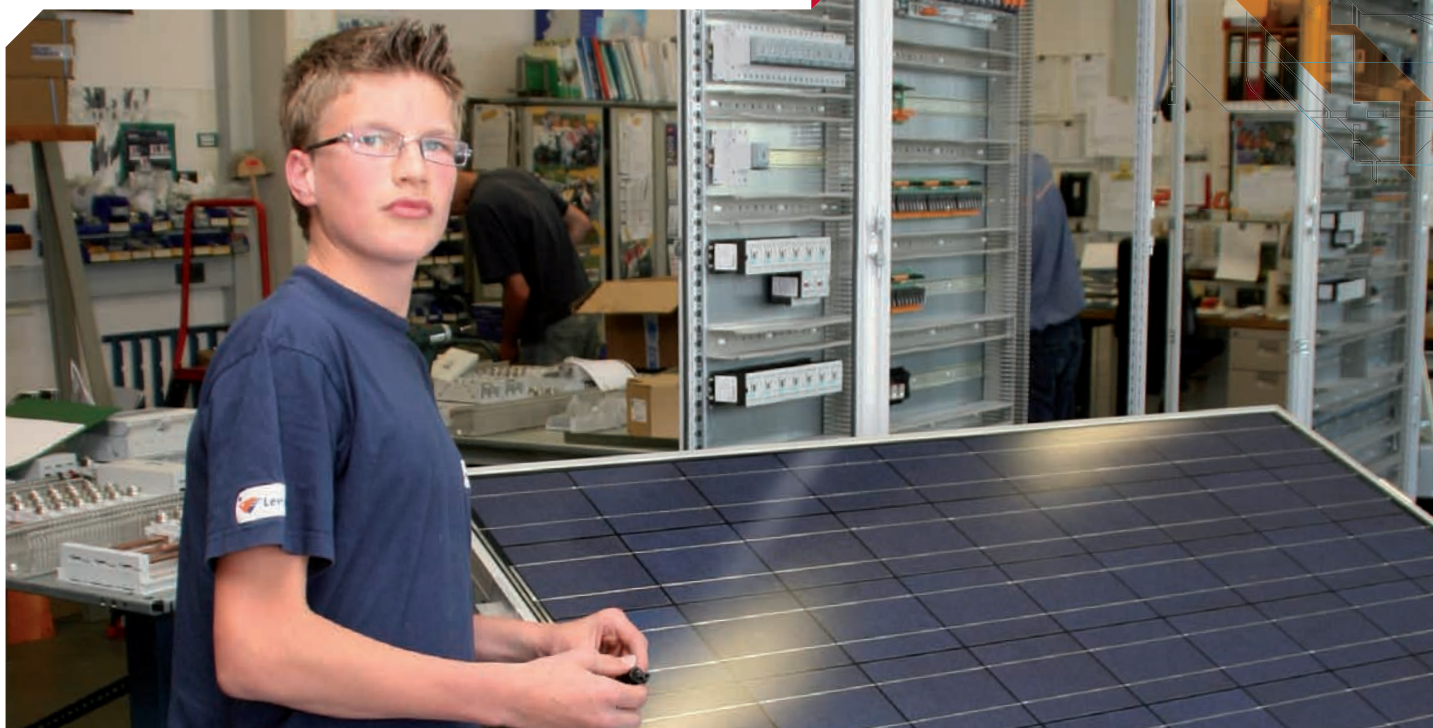
Juli 2009

Jaargang 2, Nummer 1

NIEUWSBRIEF VOOR DE
TECHNISCHE INSTALLATIEBRANCHE

VERSCHEIJNT 2 X PER JAAR

EDITIE WERKNEMERS

INHOUD

3 REGELINGEN OTIB

Talent stroomt door via EVC-traject

4 PROJECTEN OTIB

- TopStarters I en II
- Een dagje een topjudoka als collega

8 THEMA ARTIKEL

De Eco Iglo test grenzen innovatieve installatietechniek

11 UIT DE REGIO

- De toekomst van Zakia Motia begint vandaag

12 THEMA ARTIKEL

Vrouwen en techniek: Installatievak is een prachtvak voor vrouwen

15 UIT DE REGIO

- Op je 28e nog beginnen aan installatietechniek?
- Limburgse kinderen snuffelen aan techniek
- Rogeh Akdis: van vluchteling tot succesvolle monteur

18 BRANCHE IN HET NIEUWS

- Branche investeert in bestrijding jeugdwerkloosheid
- Werkartaal begeleidt naar job installatietechniek
- Sharkworld: interactieve leeromgeving projectmanagement in de prijzen

21 SCHOLING EN UITDAGING

- Workshop 45+: de liefde voor het installatievak delen
- Inspelen op kansen met nieuwe Leergang Warmtepompen
- Overzicht opleidingen & cursussen 2009

24 AGENDA

AAN HET WOORD

Duurzaamheid

Onze branche staat midden in de maatschappij. Dat weten u en ik natuurlijk al heel lang. We worden steeds meer gezien als partner bij het realiseren van verschillende doelstellingen van dit kabinet. Recent als het gaat om het voorkomen van jeugdwerkloosheid, maar ook al langere tijd op het terrein van duurzaamheid. Of het nu gaat om het creëren van energiezuinige installaties in woningen, het intensiever inzetten van zon- en windenergie en investeren in personeel, de installatiebranche vervult een belangrijke rol.

Er is echter wel actuele kennis nodig om deze opdracht te vervullen. Er bestaat op dit moment nog geen integraal scholingsprogramma gericht op duurzaamheid. Elk kennisaanbod ontstaat immers door een vraag en blijkbaar hebben we als branche deze vraag nog onvoldoende helder en samenhangend weten te formuleren. OTIB zet zich de komende tijd in voor een scholingsprogramma dat met visie wordt opgesteld door de branche, samen met de opleiders.

Met dit scholingsprogramma maar ook met de al aanwezige cursussen (op onder meer het terrein van warmtepompen) kan door bedrijven worden geïnvesteerd in een duurzame bedrijfsvoering. Dit wil zeggen: duurzaamheid in personeel. Met een gericht scholingsbeleid kan jong en oud geïnspireerd worden om met het bedrijf een stap vooruit te zetten om daarmee de komende jaren nieuwe markten te betreden.

De afgelopen maanden heb ik terecht veel zorgen gehoord bij werkgevers en werknemers. Maar ik heb ook gezien en ervaren dat er zich nieuwe kansen voordoen. OTIB wil ervoor zorg dragen dat iedereen zijn kennis kan verbreden om zó deze kansen te pakken. Want wij zijn als branche voor veel bedrijven en consumenten in Nederland de schakel naar duurzaamheid.

Elly Verburg

Talent stroomt door via EVC=traject

Je praktijkkennis en ervaring omzetten in een diploma. Dat is binnen onze branche nu volop mogelijk. Ton Stander, calculator/projectleider bij P. Jansen Installatietechniek uit Bergen op Zoom, maakt er een aantrekkelijke carrière-stap mee.

Ton Stander is bij P. Jansen Installatietechniek in de loop der jaren opgeklommen tot leidinggevende. Hij stuurt momenteel een team aan van tien monteurs, dat zich met een variatie aan projecten in de elektro- en installatietechniek bezighoudt. Voor een leidinggevende miste Ton Stander eigenlijk de juiste papieren. Een administratieve formaliteit, wat hem betreft. Want aan inhoudelijke vak kennis en leidinggevende competenties heeft hij geen gebrek. 'We hebben hier op leidinggevende posities nu eenmaal graag mensen met een vooropleiding op MBO-4 niveau. Omdat ik die niet had, dacht ik aan de mogelijkheid die de nieuwe trajecten voor 'Erkenning van Verworven Competenties' (EVC) bieden.'

Test

Via een EVC-procedure wordt vastgesteld over welke kennis en competenties je beschikt en met welk opleidingsniveau dat overeenkomt. Via zijn werkgever werd Ton Stander aangemeld bij Kenteq Training en Advies, dat zich bezighoudt met het meten, waarderen en erkennen in de EVC-procedure. 'Ik kreeg na een intake een serie testen te

doen en moest ook bewijsstukken overleggen over projecten die ik in verschillende disciplines heb gedaan' licht Ton zijn EVC-traject toe. 'Daarbij is onder meer gekeken naar mijn ervaring op het gebied van ontwerpen van huisinstallaties en projecten in de industrie en utiliteit. Daar werd een portfolio van gemaakt. Daarnaast heb ik een halve dag een uitvoerig gesprek gehad met een EVC-adviseur van Kenteq, een soort mondeling examen over toe te passen voorschriften en uitvoeringstechnische zaken.'

Uitkomst

Uit het portfolio bleek dat de kennis en vaardigheden van Ton Stander inmiddels een stuk hoger liggen dan waarvoor hij is opgeleid. Dus kwam in een Kenteq-rapport het advies aan het ROC om hem een diploma op niveau 4 te verstrekken. Dat is eind vorig jaar gebeurd. 'Ik ben blij dat ik het heb en heb dit EVC-traject als prettig ervaren. In mijn ogen is het een uitkomst voor meer collega's uit de branche. Collega's die veel ervaring hebben en daar een erkenning voor kunnen krijgen.'

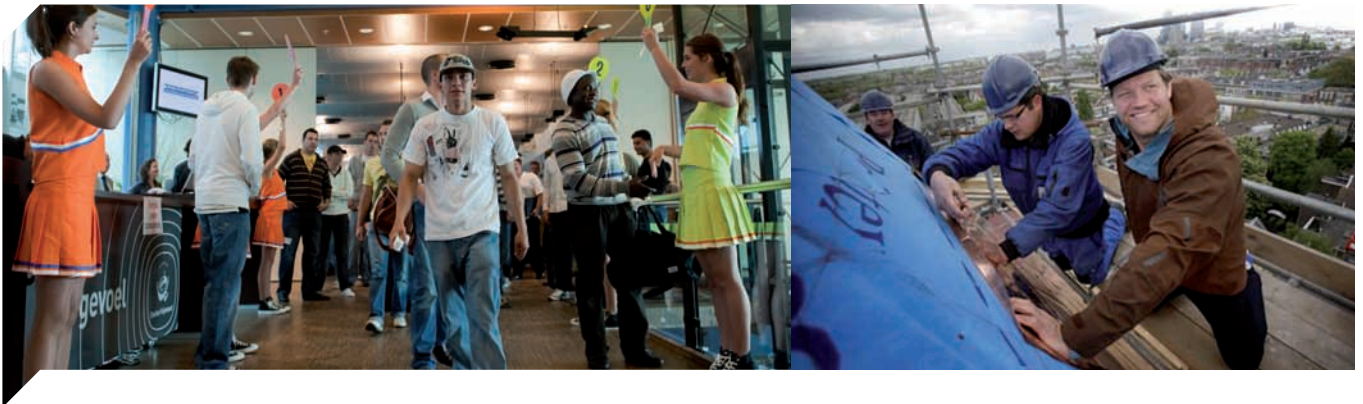
EVC-regeling voor werknemers in de installatietechniek

Iedereen leert in verschillende situaties elke dag bij; op het werk, op school of gewoon thuis. Hierdoor is het voor werkgevers vaak niet eenvoudig een beeld te krijgen van wat een werknemer aan vakmanschap allemaal in huis heeft. Voor de werknemer is het moeilijk in te schatten wat hij binnen het vakgebied waard is. EVC kan op deze vragen een antwoord geven. EVC staat voor erkennen van verworven competenties en is een instrument om ervaring

en vakmanschap vast te leggen. OTIB heeft een vergoedingsregeling EVC die bestaat uit 80% van de kosten van het EVC-traject, tot een maximum van € 1000,-. Daarnaast helpt de OTIB EVC-begeleider werknemers en hun werkgever bij alle stappen. Neem voor meer informatie contact op met de OTIB Servicedesk: **T 0800 - 885 58 85** (kosteloos). Of surf naar: www.otib.nl/loopbaanontwikkeling/evc.

Een dagje een topjudoka als collega

Een dagje Dennis van der Geest als collega en nog wel in je eigen bedrijf. Die hoofdprijs van TopStarters was weggelegd voor Nathalie Neuteboom, Ruben Joziase, Samir Beeldsnijder en Twan Breevaart. ‘Mijn collega’s wilden wel even met hem stoeien.’

De vier jonge werknemers deden mee aan de populaire TopStartersdagen die OTIB in het hele land heeft georganiseerd. Er was tijdens TopStarters een bijzondere prijsvraag: deelnemers moesten topjudoka Dennis van der Geest overtuigen dat hun werk zo bijzonder is. Nathalie Neuteboom, Ruben Joziase, Samir Beeldsnijder en Twan Breevaart deden dat het beste en wonnen de unieke hoofdprijs: een dagje Dennis van der Geest als collega. Een dag die bovendien ook nog is gefilmd met een professionele filmploeg.

‘Ik wilde Dennis van der Geest wel eens op ongekende hoogte zien presteren’

Kerkdak

Eind april kregen de winnende TopStarters de kans om Dennis van der Geest te laten zien wat hun werk nu echt inhoudt. Intussen hielp Dennis ook nog een stevig handje. Dakdekker Ruben Joziase van Firma Jobse nam Dennis mee naar het dak en de prachtige toren van de Laurentius-

en Elisabethkathedraal in Rotterdam. Daar is hij betrokken bij een groot renovatieproject.

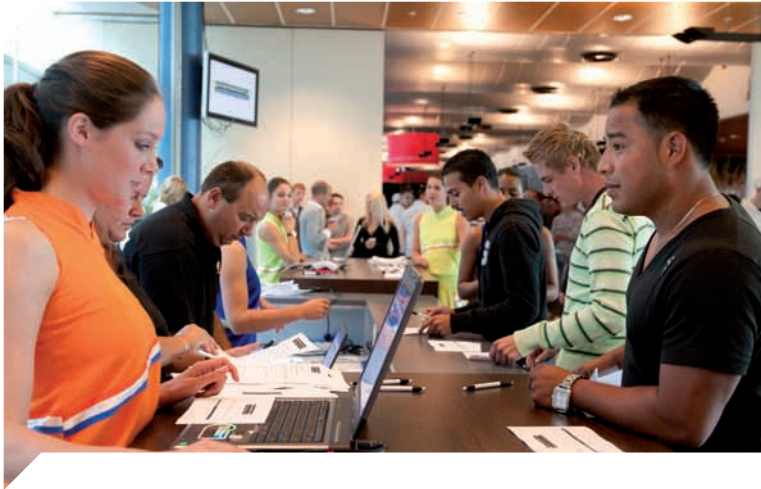
‘Ik wilde Dennis van der Geest wel eens op ongekende hoogte zien presteren’, blikt Ruben terug. ‘Als loodgieter werk ik op daken van monumentale panden. Dit vond ik wel een reden om Dennis uit te dagen om mijn werk te komen bekijken.’ Dennis van der Geest ging de uitdaging graag aan en hielp, gestoken in veiligheidskleding, Ruben bij het uitvoeren van zijn werk. ‘Wat hij ervan vond? Hij vond het vooral te hoog’, lacht Ruben. ‘Hij had wel last van hoogtevrees de eerste tien minuten. Daarna ging het goed. Ik vond het ook heel leuk om te laten zien wat ik doe, zoals het aanbrengen van de leibedekking en het lood- en koperwerk op het dak en de toren van de kerk. Hij gaf wel aan dat wat ik doe specialistisch werk is. Daar ben ik dan ook trots op. Op TopStarters kijk ik heel positief terug. TopStarters II wil ik ook graag weer bezoeken.’

5

DENNIS VAN DER GEEST TIJDENS TOPSTARTERSDAG

Interesse

Samir Beeldsnijder en Twan Breevaart zijn collega's. Zij deden samen mee aan de TopStarters-prijsvraag en wonnen ook samen de prijs. Ze hadden geen moeite te bedenken welk project zij hun nieuwe 'collega' wilden laten zien. Ze zijn bezig met een groot project voor een woningbouwcorporatie in Alphen aan den Rijn waarbij ze alle (elektrische) sloten in de wijk vervangen. 'Het was wel speciaal dat hij er was. Dat gebeurt niet elke dag natuurlijk', blikt Samir terug. 'Hij zei dat hij niets wist van het werk. Ik vond het wel leuk om met Twan te vertellen wat voor werk het is en dat het heel veelzijdig is. Dennis wilde heel veel weten, stelde veel vragen. Hij was in veel dingen geïnteresseerd. Hij heeft ook nog een handje geholpen. Ik vond TopStarters wel heel bijzonder en heb er ook wel wat aan gehad. We kregen bijvoorbeeld een leerzame casus over het gesprek aangaan met je baas. Dat soort dingen kom je in de praktijk ook tegen. Voor TopStarters II ben ik helaas verhinderd, anders was ik zo weer gegaan.'

Stoeien

Elektromonteur Nathalie Neuteboom liet Dennis van der Geest op haar beurt zien hoe zij bezig is met het demonteer en opnieuw installeren van de elektrotechnische installatie in een groot advocatenkantoor in Amsterdam. Haar uitdaging was om aan te tonen dat je als vrouw in de branche net zoveel kansen en mogelijkheden hebt als een

man. Dennis stak de handen uit de mouwen en mocht haar onder meer helpen bij het demonteren en het doormeten van wandcontactdozen. Ook hielp hij Nathalie bij het aanpassen van bedrading voor een prachtige plafondverlichting. 'Ik heb hem verteld wat er allemaal bij dit werk komt kijken, ook op het gebied van veiligheid. Dat is meer dan hij dacht. Hij vond het heel boeiend. Ik vond het een hele leuke ervaring om iemand uit een heel andere hoek te vertellen uit welke aspecten mijn werk allemaal bestaat. Mijn collega's vonden het wel bijzonder dat hij kwam. 'Zeg even wanneer hij er is, we willen even met hem stoeien', zeiden ze. Gelukkig zijn ze alleen met hem op de foto gegaan, haha.'

'Meer vrouwen in de branche. Het is zulk afwisselend en boeiend werk'

'Dennis stelde me de vraag: wat kan ik nog meer voor je doen in deze branche? Natuurlijk heb ik daarop geantwoord: meer vrouwen in de branche. Het is zulk afwisselend en boeiend werk, meer vrouwen zouden hiervoor moeten kiezen.'

Van het bezoek van Dennis van der Geest aan de winnende TopStarters zijn leuke filmpjes gemaakt. Deze zijn te zien op www.topstarters.otib.nl.

'Ik heb hem verteld wat er allemaal bij dit werk komt kijken, ook op het gebied van veiligheid. Dat is meer dan hij dacht'

WEGENS DOORSLAAND SUCCES NU OOK EEN VERVOLGDAG TOPSTARTERS II

Nu ook Topstarters II

Wegens doorslaand succes van de TopStartersdagen organiseert OTIB, het Opleidings- en ontwikkelingsfonds voor het Technisch InstallatieBedrijf, nu ook een vervolg-

dag: TopStarters II. Topstarters II inspireert jongeren en zet hen aan het denken over thema's als klantgericht denken, loopbaanontwikkeling en het stellen van doelen.

DE DEELNEMERS KRIJGEN INZICHT IN DE MOGELIJKHEDEN OP HET GEBIED VAN OPLEIDINGEN EN LOOPBAAN

Topstarters

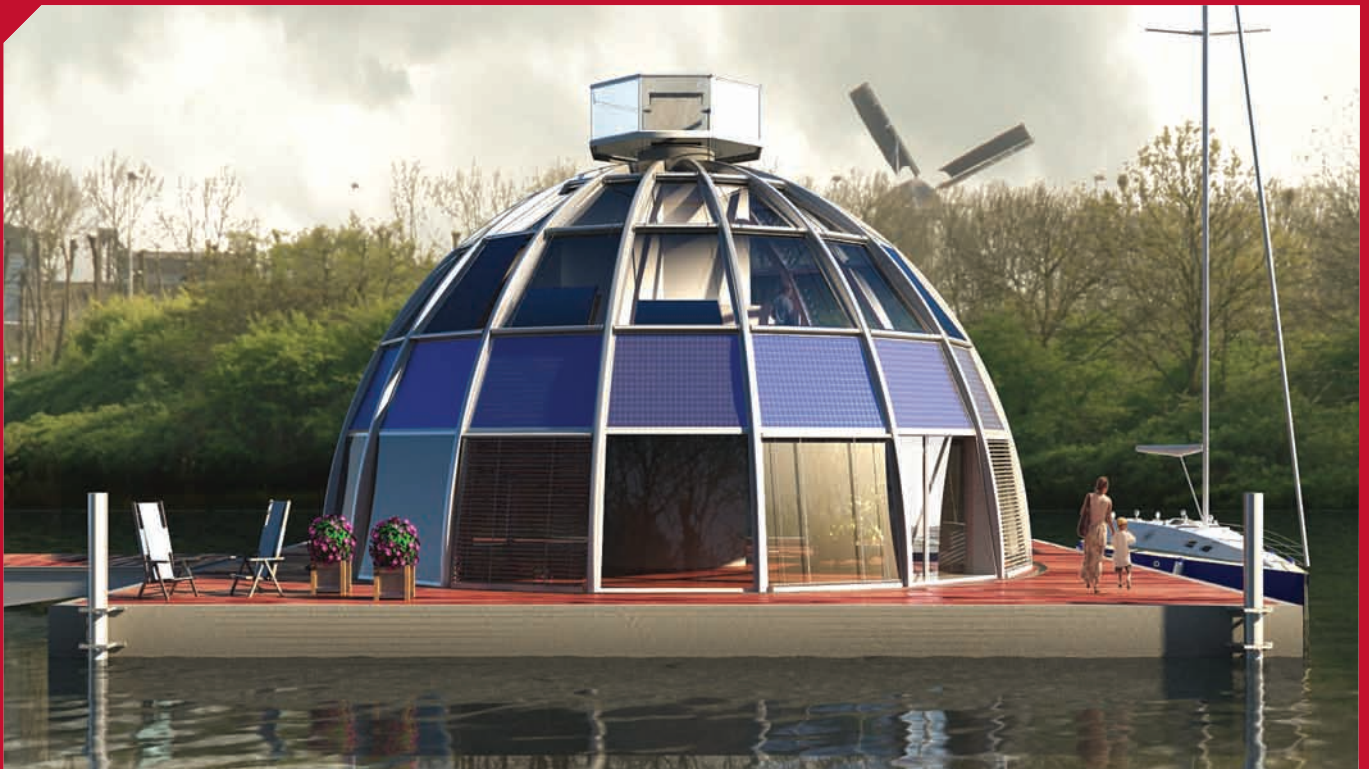
De TopStartersdag is speciaal bedoeld voor nieuwe werknemers, die jonger zijn dan 26 jaar en hooguit anderhalf jaar in de branche werken. Met een interactief programma en diverse workshops worden de werknemers uitgedaagd aan de slag te gaan met hun ontwikkeling als vakman of vakvrouw in de branche. Wereldkampioen judo,

jobcoach en ambassadeur van de branche Dennis van der Geest heeft zich aan TopStarters verbonden. Tijdens de TopStartersdag krijgen de deelnemers inzicht in de mogelijkheden op het gebied van opleidingen en hun loopbaan.

De Eco Iglo test grenzen innovatieve installatietechniek

De installatiebranche levert belangrijke bijdragen aan ontwikkelingen in duurzame energie, levensloopbestendig bouwen en milieubewust wonen. Hoe groot de mogelijkheden zijn, demonstreert de innovatieve Eco Iglo.

De Eco Iglo is een nieuw bouwconcept dat bestaat uit een grote halve bol van glas en staal. De bedenker van de momenteel sterk in de belangstelling staande Eco Iglo, Intact ecodesign, wil ermee laten zien welke duurzame technieken er nu al zijn in te zetten op het terrein van energie, warmte en koeling, watersystemen en ventilatie. Kees van Ingen van Technisch Adviesburo Betuwe is verantwoordelijk voor het installatietechnisch concept van de Eco Iglo. 'De vraag was de technische installaties op een duurzame manier te ontwerpen met een zo groot mogelijk comfort', licht Kees van Ingen toe. 'Bij het advies en het ontwerp zit de uitdaging erin dat de Eco Iglo 'stand alone', dus zonder nutsaansluiting kan functioneren. Daarbij zijn we bewust uitgegaan van reeds geldende normen en bouwbesluiten. Omdat we zien dat in Nederland vooral veel gepraat wordt over duurzame technieken, wilden wij laten zien hoe je ze ook concreet kunt toepassen.'

Milieu en comfort

De Eco Iglo bestond lange tijd alleen uit een serie schetsen. Sinds kort is er een levensecht model, onder

meer voor beurzen of exposities. Na het zien van deze blikvanger hebben steden als Sneek en Leeuwarden aangegeven een Eco Iglo te willen bouwen.

'De vraag was de technische installaties op een duurzame manier te ontwerpen met een zo groot mogelijk comfort'

Er is volgens Kees van Ingen veel geïnvesteerd om een behaaglijk en verantwoord comfort in de woning te creëren. Achter de glazen koepelgevel vormen water, energie en techniek één geheel met de leefruimte. Het onderste is uit de kan gehaald om energie te besparen. Dat gebeurt onder meer door aardwarmte en zonnecellen in te zetten, legt de installatiedeskundige uit. Op het dak draaien bijvoorbeeld 21 zonnepanelen slim met de zon mee. Zo wordt jaarlijks 7.500 kWh elektriciteit 'opgevangen' die wordt opgeslagen in een serie onderhoudsvrije, milieuvriendelijke batterijen.

Klimaat

De koepel is opgebouwd rond zestien gebogen, stalen spanten. Elk van de zestien 'staanders' waar de woning omheen is opgebouwd, heeft ingebouwde stopcontacten en lucht-, data- en elektraleidingen.

De warmte en koeling in de woning is afkomstig van een warmteterugwinstsysteem en een aardwarmte-installatie. Met een warmtewisselaar wordt de warmte uit afgevoerde lucht afgegeven aan de frisse lucht die van buiten wordt aangevoerd. De warme of gekoelde lucht wordt vervolgens nageregeld. Hierna wordt vanuit een geschakelde, hydraulische verdeelinrichting de vloerverwarming of vloerkoeling gerealiseerd. De temperatuur wordt automatisch bepaald op basis van de binnen- en buiten-temperatuur. 'Door het toepassen van vloerkoeling en luchtkoeling is de Eco Iglo in de zomermaanden uitermate behaaglijk en bijzonder prettig om in te leven', voorspelt Kees van Ingen.

Water

De watervoorziening kan zowel door grondwater als door oppervlaktewater plaatsvinden. Als de Eco Iglo op land wordt gebouwd, kunnen onder de grond kunststofleidingen worden geboord. Daar stroomt dan continu water doorheen. Via een gesloten systeem gaat koud water de grond in en wordt warm water teruggepompt naar de woning. Ook het water wordt dan langs de warmtewisselaar getransporteerd om op temperatuur te komen. Het warme water om te douchen of af te wassen, wordt opgewekt door een thermische zonneboiler met een

capaciteit van 150 liter. De boiler wordt extra verwarmd via de warmtepomp van de bronverwarming. De vele glazen panelen van de Eco Iglo (met een oppervlakte van in totaal 24m²) worden automatisch gewassen met regen- of oppervlaktewater dat wordt opgevangen en afgetapt via een grijswatersysteem. Hiermee kan ook het toilet gespoeld worden of de vaatwasser worden gebruikt.

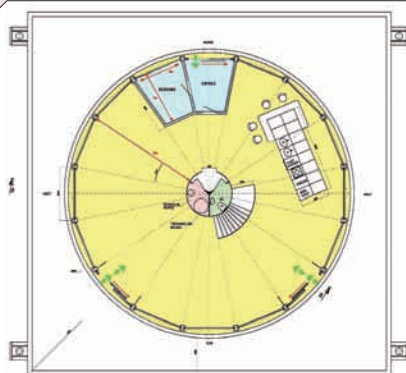
Besparing

'Door het gebruik van aardwarmte, de 'warmtewisseling' en de watersystemen kan veel, heel veel energie worden bespaard', geeft Kees van Ingen aan. 'Sterker: door deze en andere maatregelen hoeft geen beroep meer gedaan te worden op fossiele brandstoffen. De Eco Iglo is CO₂-neutraal.'

'Met duurzaam en energie-besparend bouwen zal de hele wereld profiteren'

Kees van Ingen is ervan overtuigd dat ontwerpers, adviseurs, aannemers en installateurs kunnen profiteren van duurzaam bouwen. 'In de bouw wordt het milieu vaak over het hoofd gezien, maar met duurzaam en energie-besparend bouwen zal de hele wereld profiteren. Dit is voor ons een zeer belangrijk aspect. Als alle woningen in Nederland en de rest van de wereld worden uitgevoerd op basis van de Eco Iglo-technieken, zijn fossiele brandstoffen overbodig geworden en wordt het milieu negentig procent minder belast.'

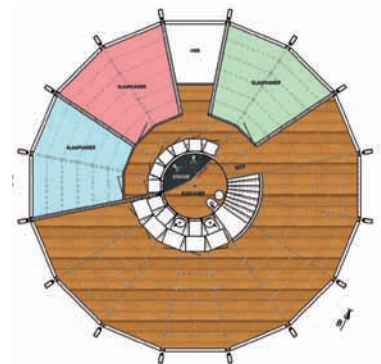
Meer informatie: www.intact-ecodesign.nl.

BENEDEN VERDIEPING

DOORSNEDE WONING

BOVEN VERDIEPING

'In Nederland wordt vooral veel gepraat over duurzame techniek'

DURF VERDER TE KIJKEN

UTRECHT

De toekomst begint vandaag voor Zakia Motia

Werknemers van installatiebedrijven worden voor het project ‘De Toekomst Begint Vandaag’ uitgenodigd voor een (kosteloos) individueel gesprek met een professionele loopbaanadviseur. OTIB faciliteert dit initiatief van werkgevers- en werknemersorganisaties.

Inspiratie

Zakia Motia, administratief medewerker bij Wolter & Dros uit Amersfoort, kreeg begin dit jaar een uitnodiging voor een loopbaangesprek. Ze is blij met dit initiatief: ‘Vooral omdat het mij op een nieuw spoor in mijn carrière heeft gezet’, licht ze toe. ‘Ik heb twee gesprekken gevoerd met een loopbaanadviseur van OTIB. Deze gingen over allerlei aspecten van je carrière. Hoe wil je je ontwikkelen? Waar kom je het beste tot je recht? Zo ben ik erachter gekomen hoe ik verder wil.’

‘Tijdens de gesprekken kreeg ik advies over een opleiding die beter bij mij past’

Perspectief

De op mbo-niveau opgeleide Zakia geeft aan dat ze zich op hbo-niveau verder wil bekwamen in bedrijfsadministratie. ‘Ik was vorig jaar al eens begonnen met een avondopleiding, maar dat vergde te veel tijd. Tijdens de gesprekken kreeg ik advies over een opleiding die beter bij mij past.

Zo kan ik me nu verder ontwikkelen, zodat ik bij mijn huidige werkgever meer administratieve taken en verantwoordelijkheden naar mij toe kan trekken. Ik ben inmiddels met deze opleiding begonnen en vind het erg leuk. Wat ik erg goed vond, is de persoonlijke begeleiding. Er wordt heel gericht gekeken wat bij je past en of er een opleiding is om je verder te helpen. Voor mij was dit een lot uit de loterij.’

‘Voor mij is dit een lot uit de loterij’

Informatie

Inmiddels hebben circa 170 werknemers uit Utrecht en omsteken een loopbaangesprek gevoerd. De achtergrond van de deelnemers varieert van administratief medewerker tot monteur en tal van andere functies. Diverse deelnemers zijn na een gesprek met de loopbaancoach gestart met een cursus of scholing. Werknemers uit de regio kunnen zich aanmelden via www.toekomstbegintvandaag.otib.nl. Werkgevers kunnen hun personeel desgewenst collectief inschrijven.

OTIB werkt aan betere instroom

‘Installatievak is een prachtvak voor vrouwen’

Een vrouw in het installatievak? Wat heeft dat te maken met duurzaamheid? Nou, best veel. Duurzaam is namelijk ook het beter benutten van talent. Ook dat van vrouwen. Die hebben de branche heel wat te bieden, laat een aantal vrouwelijke monteurs weten.

OTIB helpt installateurs met investeren in de ontwikkeling van hun werknemers, mannen én vrouwen. Het fonds wil bovendien de ‘pool’ van talent waaruit werkgevers kunnen putten, structureel vergroten. Onder meer door meer vrouwen te interesseren voor de branche.

Dat begint voor OTIB al in het onderwijs. Al langer heeft het fonds bijvoorbeeld contacten met Technika 10 Nederland. Inzet is meisjes in aanraking te brengen met techniek en hen te stimuleren hun technische vaardigheden te ontwikkelen. Technika 10 doet dit onder meer met de organisatie van de jaarlijkse Girlsday. Eind april namen weer honderden meisjes (10-15 jaar) deel aan diverse techniekexcursies bij bedrijven en organisaties.

Boeien en binden

Volgens directeur Mieneke Knottenbelt van Technika 10 Nederland laat Girlsday zien dat techniek leeft onder meisjes. Maar kiezen voor techniek doen ze nog te weinig. ‘Dat komt onder meer omdat ouders en meiden nog onvoldoende weten wat techniek is’, vertelt Mieneke Knottenbelt. ‘Daarom benadrukken we de veelzijdigheid en maatschappelijke kanten van techniek.’

Ook leraren en decanen zetten meiden nog te weinig op het techniekspoor, geeft Mieneke Knottenbelt aan. ‘Het scheelt nogal of er een juf voor de klas staat die met enthousiasme vertelt wat de lol is van techniek. Het ontbreekt soms aan affiniteit en middelen. Docenten helpen we daarom onder meer via www.techniekinjeklas.nl, een site die helpt techniek een plek in het programma te geven. Met onze activiteiten hopen we natuurlijk dat meiden enthousiast worden over techniek. Belangrijk is dat techniek thuis een normaal gespreksonderwerp wordt

en dat tijdens hun schoolloopbaan de keuze voor techniek ‘open’ blijft. Dat techniek een van de goede keuzes is die je kunt maken.’

Vanzelfsprekend

Wat vinden de meiden in de techniek er nu zelf van? Waar komt hun liefde voor het vak vandaan en hoe komt het dat ze zo weinig vrouwelijke collega’s hebben? We vroegen dat om te beginnen aan elektromonteur Nathalie Neuteboom. Zij won tijdens TopStarters een dagje Dennis van der Geest als collega (zie elders in dit blad). De topjudoka was verbaasd een vrouw aan het werk te zien in de elektrotechniek. ‘Vrouwen worden niet echt gestimuleerd de techniek in te gaan’, is Nathalie van mening. ‘Ook bij het werven wordt weinig aandacht besteed aan vrouwen. Het wordt echt gezien als mannenwerk, wat het niet is. Bij mij zit de techniek er gelukkig al van jongs af aan in. Toen het ging om verder leren, dacht ik al snel: leuk, ik ga de techniek in!’

‘Met onze activiteiten hopen we natuurlijk dat meiden enthousiast worden over techniek’

Over die keuze heeft Nathalie nog geen moment spijt gehad: ‘Het is lekker met je handen werken. Je doet veel, ziet veel en het werk is veelzijdig. Het beeld is dat je er sterk voor moet zijn. Maar je moet er vooral goed in zijn. Dat kunnen vrouwen net zo goed als mannen. Ik hoop dat ik er meer vrouwelijke collega’s bij krijg.’

‘Als die meiden het vak niet kennen, gaan ze al snel een andere kant op’

Speeddaten

Collega Babet van Eck volgt een opleiding via het ROI Utrecht en werkt als hulpmonteur bij Lomans in Utrecht. Sinds kort geeft ze voorlichting op scholen om meer leerlingen voor de installatietechniek te werven. Vmbo-leerlingen voelden haar laatst nog tijdens een aantal ‘speeddates’ aan de tand over haar keuze voor het vak. ‘Ik heb ze verteld dat de keuze voor mij logisch was. Het zit er bij mij al van jongs af aan in. Maar veel kinderen hebben geen idee wat het vak inhoudt. Ze wilden van mij weten hoe het werk echt is. Ik heb ze verteld dat je soms vroeg op moet, maar ook dat het superleuk is en dat je prima kunt verdienen.

Babet is momenteel bezig met installatiewerk in een groot kantoorpand. Het werk bestaat onder meer uit leidingwerk en het installeren van warmtewisselaars. ‘Je valt als vrouw natuurlijk op in de techniek. Zowel bij je collega’s als bij je opdrachtgevers. Het is gewoon een mannenwereld. Daarom moet je als vrouw stevig op je beide beentjes kunnen staan. Als je dát kunt, dan is het gewoon ook een heel leuk vak voor vrouwen.’

Prachtvak

Martine Beijer, installateur en eigenaar van Aquarius Sanitair uit Sleenwijk, denkt dat er weinig vrouwen voor installatietechniek kiezen vanwege de beeldvorming. ‘Het is niet alleen lastig om meisjes te vinden, maar ook jongens’, zegt Martine Beijer. ‘Je moet het vak wel zien

zitten. Als meiden het niet kennen, gaan ze al snel een andere kant op. Mijn ouders hadden een installatiebedrijf. Ik heb van tevoren goed kunnen zien wat het is. Het is gewoon superbelangrijk dat die jongeren weten wat installatietechniek betekent.’

‘Ik val op als vrouw in de techniek en probeer zoveel mogelijk het negatieve imago te veranderen’

Dromen

Martine Beijer doet veel om de installatietechniek te promoten. ‘Kijk, ik val op als vrouw in de techniek en probeer zoveel mogelijk te helpen het negatieve imago te veranderen’, vertelt ze enthousiast. Ze komt onder meer langs op scholen om jongeren over het vak te vertellen. Dan geeft ze aan dat de installatietechniek een topvak is, ook voor vrouwen: ‘Als installateur kun je veel betekenen voor het comfort van mensen, je kunt je creativiteit erin kwijt.’ Na haar deelname aan het tv-programma ‘De Ultieme woondroom’ is Martine een Bekende Nederlander geworden. In het tv-programma maakten jonge installateurs dromen waar voor mensen die dat hard nodig hadden. ‘Ik deed mee om te laten zien dat installatietechniek een heel leuk vak is. Ik hoop dat iedereen gezien heeft wat voor leuk werk ik doe en dat meer meiden gaan instromen in de installatietechniek.’

GELDERLAND

Op je 28e nog beginnen in de installatietechniek?

Roy Derksen uit Zutphen zegde eerder dit jaar zijn vaste baan bij een isolatiebedrijf op en startte met een opleiding installatietechniek. Waarom deze opmerkelijke switch?

Roy is nu een paar maanden met zijn monteuropleiding bezig. De verbazing over zijn switch op latere leeftijd – Roy is 28 – is omgeslagen in bewondering. De voormalig isolatiemonteur gaat na jaren weer naar school. ‘Ik kies hier bewust voor. Het installatievak heeft mij eigenlijk altijd al geboeid. Het heeft mij altijd wel wat geleken om van al die losse componenten een mooi werkende installatie te maken. En waarom er alleen maar over nadenken? Gewoon de stap nemen, dacht ik.’

Werken en leren

Roy meldde zich aan bij het ROI Achterhoek Rivierenland in Didam, het opleidingsbedrijf voor de installatie- en elektrotechniek (205 bedrijven, 245 leerlingen). Daar begon hij zijn opleiding tot assistent-monteur. Roy volgt nu één keer in de week in de avonduren theoriemodules. Die worden steeds afgesloten met een certificaat. Daarnaast volgt hij eens in de twee weken praktijk bij het ROI. Intussen werkt hij bij het bedrijf N2M-Installatie in Veldhoek, om de volle breedte van het installatievak te leren kennen.

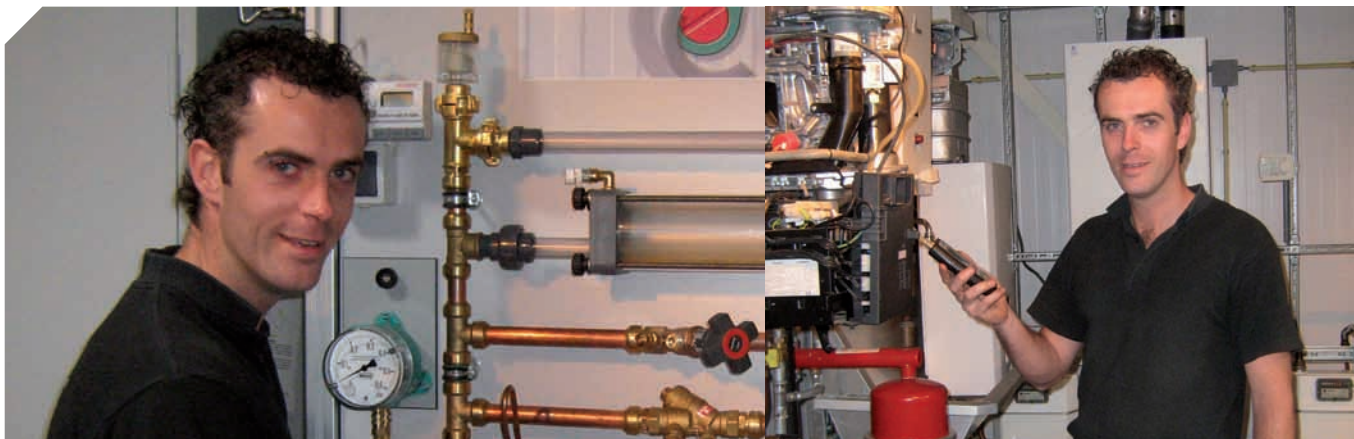
Positief

Over zijn route naar de installatiebranche is Roy positief: ‘Dit is weer iets heel anders, weer naar school toe. De opleiding is afwisselend en gaat over koperwerk, cv-werk, gasleidingen, sanitair toestellen, dakbedekken, zinken dakgoten en nog veel meer. Zeker in het begin was het best even pittig om overdag te werken en dan ‘s avonds nog even in de boeken te duiken. Maar ik heb het er graag voor over. Iedereen steunt me en dat motiveert. Ik ben heel blij dat ik de stap heb gezet.’

‘Het lijkt me in de toekomst leuk om eens een project te runnen’

De opleiding tot assistent-monteur is wat Roy Derksen betreft nog maar het begin. Als hij zijn praktijkexamen achter de rug heeft – mogelijk in juni – wil hij meteen door met de opleiding tot eerste monteur. ‘Daarna wil ik nóg wel verder. Zoveel mogelijk kennis opdoen als het even kan. Het lijkt me in de toekomst leuk om eens een project te runnen. Zo lang het goed gaat, ga ik door.’

15

ROY DERKSEN UIT ZUTPHEN

‘Van losse componenten een mooie installatie maken’

LIMBURG

Limburgse kinderen snuffelen volop aan techniek

In Limburg staat de technische installatiebranche bij meer dan 3000 kinderen op het netvlies na twee opvallende techniekmanifestaties.

De Doe-dagen van 'TEC4U' in Venlo en 'Kies Techniek' in Venray trokken dit voorjaar samen meer dan 3000 bezoekers. En tussen alle verschillende technieken die gepresenteerd werden, wist OTIB het publiek te boeien met een grote 'doe-stand'.

Kennismaken

Kinderen uit de groepen 7 en 8 én hun leraren konden tijdens deze opvallende techniekmanifestatie op een speelse manier kennismaken met de installatiebranche. In Venray was op een bedrijventerrein een grote tent ingericht voor 'Kies Techniek'. Zeker vijftig basisscholen uit de regio kwamen een kijkje nemen.

Bij de driedaagse techniekmanifestatie 'TEC4U' in Venlo was het al net zo druk. Ook hier werden weer diverse 'doe-dingen' georganiseerd om kinderen kennis te laten maken met installatietechniek. Diegenen wier interesse was gewekt, konden op zaterdag terugkomen met ouders en een leuke zonnepropellor of een zaklamp maken.

Ervaring

De leerlingen van Installatiewerk Zuid-Oost legden de basisschoolkinderen uit wat er nu zo leuk is aan de installatietechniek. Ze nodigden de bezoekers uit

met behulp van techniek voorwerpen te maken en aan activiteiten deel te nemen. Terwijl de kinderen druk aan het werk waren, was er alle tijd om met de ouders te spreken over de diversiteit in de branche.

'Dat jongeren aan jongeren vertellen wat er zo leuk is aan installatietechniek, blijkt goed te werken', vertelt Rik Peeters. Hij volgt de Installatiewerk-opleiding en doorloopt momenteel zijn monteurstage bij Thissen Installatietechniek: 'Kijk, je moet natuurlijk niet denken dat je ze direct de techniek in krijgt. Voor velen ging het tijdens 'Kies Techniek' echt om een eerste kennismaking. We kregen echter veel enthousiaste reacties van de kinderen en hun leraren.'

'Kinderen luisteren beter als ik ze uitleg wat installatietechniek is'

Reagan Kiasolo, ook leerling van Installatiewerk, vindt het goed dat er jong wordt begonnen met het kweken van belangstelling. 'Zelf kwam ik pas op mijn zeventiende in aanraking met installatietechniek. Net op tijd. 'Kies Techniek' vind ik daarom echt een goed initiatief, net als 'TEC4U'. Ook heel leuk om aan mee te werken. Ik denk dat die kinderen beter luisteren als een jongere ze uitlegt wat installatietechniek is.'

BRABANT

Rogeh Akdis: van vluchteling tot succesvolle monteur

Rogeh Akdis had niets met techniek, maar nu doet hij het uitstekend als beginnend monteur bij P. Jansen Installatietechniek. Vooral de ontwikkeling van domotica boeit hem zeer.

Rogeh (35) vluchtte jaren geleden uit Syrië. Daar was hij verkoper van sanitair. Aan techniek had hij nooit gedacht, laat staan aan installatietechniek. Maar eenmaal in Nederland wilde Rogeh weer aan de slag. Via een advertentie van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) belandde hij bij Edunamica, een bureau uit Bergen-op-Zoom dat zij-instromers helpt met opleidingen en het vinden van een baan in de installatietechniek.

Domotica

Via een leerwerktraject bij het ROI Zuid-West Nederland kon hij aan de slag bij P. Jansen Installatietechniek uit Bergen op Zoom. Dit bedrijf is blij met de mogelijkheid via zij-instromers op een alternatieve manier met bekwaam personeel in aanraking te komen. Een stap die meer installatiebedrijven bewust zetten. Na een proefperiode kreeg Rogeh een jaarcontract. Het heeft P. Jansen Installatietechniek een gemotiveerde kracht opgeleverd,

vertelt het bedrijf. En Rogeh heeft het er enorm naar zijn zin. 'Ik hou me bezig als hulpmonteur in elektrawerken, met name in de nieuwbouw en renovatie. Ik werk momenteel aan een villa waar we de nieuwste domotica-toepassingen installeren. Écht heel interessant.'

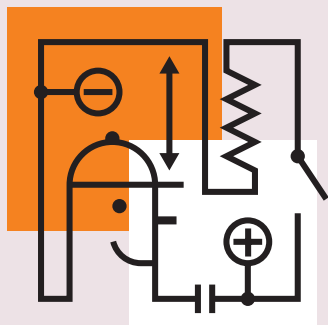
'Uiteindelijk wil ik verder leren voor eerste monteur sterkstroominstallaties'

Opleiden

De installatietechniek is nu helemaal zijn ding, benadrukt Rogeh. 'De sfeer is goed en het werk afwisselend. Ik vind het leuk om oplossingen te vinden voor storingen. Intussen ben ik via het bedrijf bezig met mijn MSI-opleiding. In juni volgend jaar heb ik mijn examen. Uiteindelijk wil ik verder leren voor eerste monteur sterkstroominstallaties. Misschien wil ik me verder specialiseren in brandmeldingen en inbraakalarminstallaties. Ik kijk ook waar de markt om vraagt.'

17

ROGEH AKDIS

'De sfeer is goed en het werk afwisselend. Ik vind het leuk om oplossingen te vinden voor storingen'

DE TWEDE WONING VOOR MENSEN MET EEN LICHAAMELIJKE HANDICAP

Nieuwe modelwoningen Technologie Thuis Nu

Moderne installatietechniek levert een essentiële bijdrage aan moderne zorg. Welke duurzame toepassingen en marktkansen er zijn, kunnen werknemers zelf bekijken in de modelwoningen van Technologie Thuis Nu.

In het innovatieproject 'Technologie Thuis Nu' werkt OTIB met UNETO-VNI, scholen en marktpartijen samen om toepassingen te verkennen waarmee zorgbehoevenden langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Hierbij kan gedacht worden aan ouderen, slechtzienden of mensen met een ziekte of een handicap.

Werkgevers en werknemers zijn van harte welkom de modelwoningen bij OTIB te komen bezichtigen

Modelwoningen

Naar verwachting zal dit deel van de zorgmarkt de komende jaren fors gaan groeien en een interessant werkveld blijken te zijn voor innovatieve installatiebedrijven. Om de samenwerking en kennisuitwisseling tussen zorgsector, bouwsector en installatiebranche aan te jagen, zijn bij OTIB in Woerden enkele modelwoningen gebouwd.

Zo is er een woning gemaakt voor ouderen en slechtzienden. Er is veel geïnvesteerd in domoticavoorzieningen en comfortaanpassingen, zodat deze groepen zich zelfstandig kunnen redden. Er is inmiddels ook een tweede woning voor mensen met een lichamelijke handicap (rolstoelgebruikers) en mensen met COPD (chronische longziekte). Ook deze woning zit weer vol techniekoplossingen die helpen het welzijn en de zelfstandigheid van de bewoner te vergroten. Een derde modelwoning voor mensen met dementieproblemen is op dit moment in voorbereiding.

Zelf een kijkje nemen?

Werkgevers en werknemers zijn van harte welkom de modelwoningen bij OTIB te komen bezichtigen. Dat kan dagelijks van 9.00 uur tot 17.00 uur. Kijk voor meer informatie op www.technologiehuis.nu.

Er is inmiddels ook een tweede woning voor mensen met een lichamelijke handicap (rolstoelgebruikers) en mensen met COPD (chronische longziekte)

Website OTIB in nieuw jasje

OTIB heeft een vernieuwde website. Voor werknemers is er veel informatie te vinden, onder meer over loopbaanontwikkeling en opleidingen.

Neem eens een kijkje bij TopStarters, de Workshop 45+ of EVC

Bezoekers kunnen er interessante brochures downloaden, voorlichtingsmateriaal bekijken en het laatste nieuws lezen. Verder biedt de website uitgebreide informatie over

onder meer scholing en opleiding. Neem bijvoorbeeld eens een kijkje bij TopStarters, de Workshop 45+ of EVC. In de nieuwe webshop zijn na inschrijving alle OTIB-producten kosteloos te bestellen. Ook inschrijven voor trainingen en cursussen kan via www.otib.nl.

WWW.OTIB.NL

WWW.SHARKWORLD.NL

Interactieve leeromgeving projectmanagement in de prijzen

De online trainingsgame Sharkworld, ontworpen voor de technische installatiebranche, ontving onlangs een nominatie voor de prestigieuze SpinAwards.

Sharkworld ontving onlangs een nominatie voor de prestigieuze SpinAwards

Winnen deed Sharkworld deze jaarprijs voor interactieve communicatie niet, begin april. Opdrachtgever OTIB is echter zeer trots op de nominatie. Sharkworld is een interactieve online trainingsomgeving voor (aspirant) technische projectleiders. Het spel is niet alleen geschikt voor studenten, maar ook voor werknemers die zich op

een boeiende manier verder willen ontwikkelen. Voor deze groep is Sharkworld een aantrekkelijk en motiverend instrument om ervaring op te doen met verschillende aspecten van projectmanagement. Het verhaal van Sharkworld gaat behalve over de 'harde' aspecten van projectmanagement (planning en budgettering), ook over zaken als conflictmanagement, culturele gevoeligheden, en diplomatieke vaardigheden.

Hoe u deze trainingsgame zelf kunt gebruiken, vindt u op www.sharkworld.nl.

Werkartaal begeleidt naar job installatietechniek

Precies twintig jaar helpt Werkartaal mensen met een wat grotere afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan. Met steun van OTIB gebeurt dit ook voor de installatiebranche. Het leerbedrijf vierde zijn jubileum met de opening van een nieuwe praktijkwerkplaats in Zeist.

In totaal vinden jaarlijks zo'n zeventig mensen via Werkartaal een plek op de arbeidsmarkt in diverse branches

Reden genoeg voor staatssecretaris Jetta Klijnsma (Sociale Zaken) om Werkartaal eind april te bezoeken. Ze toonde zich vol lof over de activiteiten die de stichting met samenwerkingspartners als OTIB ontplooit. Werkartaal investeert duurzaam in mensen met wat meer afstand tot de arbeidsmarkt. Als erkend leerbedrijf helpt

de stichting ze onder meer met praktijkgerichte trajecten. In de (nieuwe) praktijkwerkplaats in Zeist kunnen deelnemers werkervaring opdoen en praktijktrainingen volgen. Toekomstige installatietechnici kunnen er onder meer terecht voor hun VCA. Als deelnemers klaar zijn voor de arbeidsmarkt, bemiddelt Werkartaal bij het vinden van een stage of baan.

OTIB ondersteunt het leerbedrijf al vele jaren en was dan ook bij de jubileumviering aanwezig. Door de samenwerking kunnen jaarlijks prima vakkrachten richting de branche worden begeleid. In totaal vinden jaarlijks zo'n zeventig mensen via Werkartaal een plek op de arbeidsmarkt in diverse branches.

Meer informatie: www.werkartaal.nl.

ALS ERKEND LEERBEDRIJF HELPT DE STICHTING ONDER MEER MET PRAKTIJKGERICHTE TRAJECTEN

Nieuwe digitale nieuwsbrief van OTIB

OTIB brengt vanaf september haar eigen digitale nieuwsbrief uit. In deze nieuwsbrief onder meer: korte nieuwsflashes, een overzicht van komende activiteiten, meer informatie over bestaande projecten en regelingen en natuurlijk over nieuwe OTIB-projecten. Vanzelfsprekend zijn er geen kosten verbonden aan het ontvangen van deze

nieuwsbrief. Zorg dat u goed geïnformeerd bent en meldt u nu al aan voor het ontvangen van deze nieuwsbrief via j.marks@otib.nl; dan bent u er zeker van dat u de eerste nieuwsbrief ontvangt.

45-plussers schaven aan loopbaan

Een kwart van de installatietechnici is 45 jaar of ouder. Deze ervaren vakmensen kunnen zelf ‘duurzaam’ aan hun loopbaan schaven met de ‘Workshop 45+’.

Een schat aan vakkennis. Daar kun je bij veel oudere werknemers in onze branche wel voor aankloppen. ‘Hun inbreng is zeer belangrijk voor een installatiebedrijf’, onderstreept projectmanager Sanne van der Hammen van OTIB. ‘Maar scholingsgeld wordt niet altijd even makkelijk aan deze groep besteed en het duurt nog wel even voordat deze medewerkers met pensioen gaan. Wat doe je in je verdere loopbaan? Hoe hou je het zinvol en boeiend?’

Investeren

Om werknemers met het antwoord te helpen, is in opdracht van OTIB een workshop voor 45-plussers ontwikkeld. Deze duurt een dag en wordt op

diverse plaatsen aangeboden. ‘De workshop gaat vooral over hoe je er zelf voor zorgt dat je met plezier naar je werk blijft gaan’, legt Sanne van der Hammen uit. ‘Wanneer wil of kun je met pensioen? Hoe blijf je dan bij de tijd, waarin kun je je nog ontwikkelen? Wil je een cursus volgen of zoek je een nieuwe stap in je loopbaan? Hoe maak je zoiets bespreekbaar met je baas?’

Enthousiasme

Het is inmiddels het vierde achtereenvolgende jaar dat OTIB de Workshop 45+ aanbiedt. Vorig jaar namen bijna tweehonderd collega’s hieraan deel. De reacties zijn enthousiast, zegt Sanne van der Hammen. ‘Tijdens zo’n workshop sta je met collega’s uit de branche stil bij je werk. Het gaat dus niet om een technische training, maar om een workshop waarin je je eigen situatie inbrengt en daarvoor tips en advies terugkrijgt. Vooral het uitwisselen van ervaringen en toekomstplannen springt er voor deelnemers uit; meer mensen blijken met

dezelfde vragen over hun functie en de toekomst te zitten.’

Verzilvering

Deelname aan de Workshop 45+ is gratis. Werkgevers krijgen een tegemoetkoming in de loonkosten van 150 euro voor elke werknemer die in werktijd deelneemt. Op hun beurt ontvangen werknemers na afloop van de OTIB-Workshop een opleidingsbon van 500 euro. Deze kunnen ze in overleg met hun werkgever besteden aan een cursus, opleiding of training. Aanmelden voor de workshop kan via www.45plus.otib.nl. Daar staat ook waar en wanneer de workshop in uw regio plaatsvindt.

‘Hoe houd je het zinvol en boeiend?’

21

Piet Koerts (46) werkt als KAM-coördinator en praktijkopleider bij P. de Vries Installatietechniek in

Hoe kunt u zich aanmelden?
Bezoek www.45plus.otib.nl voor meer informatie, de data van de workshops en om u aan te melden.

In OTIB zijn vertegenwoordigd:

OT IB
 Postbus 416
 3440 AB Wierden
 t 06-385 58 54 (landelijk)
 e info@otib.nl
 www.otib.nl

OT IB 45+ Werk is teamsport

Home | Voor wie? | Programma | Meer informatie? | Locaties | Aanmelden

“Is deeltijd altijd dat je liever ja 45plus uitgangspunt is?”
 Met plezier naar het werk blijven gaan, praktische tips over hoe u uw loopbaan aantrekkelijker kunt houden, ervaring uitwisselen.
 Dit zijn onderwerpen die in de gratis 45+workshop aan de orde komen.
 Wanneer? Omdat het voor u als 45-plusser nog een aantal jaren duurt voordat u met pensioen gaat en omdat u nog lang met uitgangspunt baas.
 De komende jaren stellen we uitgangspunt!

Ervaringswisselen & inspiratie
 Tijdens de workshop ontmoet u collega-werknemers uit de branche. U kunt hierdoor ervaringen uitwisselen en zien hoe uw collega's omgaan met de veranderingen op de werkvloer. U kunt zien dat u met de enige boot die tegen bepaalde problemen en vooroordelen aanloopt.

Leid bij!
 Overleg met uw werkgever over deelname aan de 45+ workshop. Indien u in 2009 de workshop onder leiding volgt, ontvangt u van uw werkgever een tegemoetkoming in de gederfde loonkosten. Na uw deelname en de workshop zal u onder werkdag de workshop heeft gevolgd, ontvangt het bedrag € 150,00.

AGV & Nieuwsgierig
 Na het volgen van de workshop ontvangt u een AGV waardebon van € 500,00.
 In overleg met uw werkgever kunt u hiermee cursussen en opleidingen volgen.

Kijk hier om de brochure te downloaden.
Kijk hier voor voorbeelden van cursussen en opleidingen die u kunt volgen.
Kijk bovenaan de pagina op Programma voor meer informatie over de inhoud van de workshop.

Leeuwarden. In april bezocht hij de Workshop 45+ en hij denkt er met plezier aan terug. 'Het was een leuke en informatieve bijeenkomst. De workshop bood aanknopingspunten eens bij jezelf te rade te gaan of het uitvoeren van je huidige functie is wat je nog wel wilt. Ik was vooral nieuwsgierig naar de ervaringen en belevenissen van 'lotgenoten'. Zelf zit ik nu in een nieuwe functie, wat voor mij een nieuwe uitdaging is. Ik zal hiervoor ook de nodige trainingen en cursussen gaan volgen om bij de tijd te blijven. Als ik terugkijk op de workshop, dan springt er voor mij uit dat niet alles negatief hoeft te zijn. Het einddoel is voor ons allemaal gelijk: de liefde voor het vak. Praat er eens over met een collega, zoals wij in de workshop hebben gedaan. Dan kom je tot de ontdekking dat je niet de enige bent.'

Overzicht opleidingen & cursussen 2009

'Verder in koude-, installatie- en elektrotechniek, uitgave 2009'. Zo heet de nieuwe overzichtsgids waarin OTIB opleidingen en cursussen voor de technische installatiebranche heeft verzameld.

De catalogus is een onmisbaar gereedschap voor vakmensen die willen investeren in kennis, materialen en technieken. Het naslagwerk biedt een overzicht van de cursussen in de vakgebieden Koudetechniek, Sanitair & Werktuigbouw en Elektrotechniek. Schematisch wordt aangegeven welke opleidingen binnen een bepaalde beroepencolom mogelijk zijn. Ook vinden werknemers meer informatie over de mogelijke financiële tegemoetkomingen die bedrijven voor cursussen en opleidingen kunnen ontvangen. Kijk voor meer informatie op www.otib.nl. Met opleidingsvragen kunt u ook altijd

terecht bij de OTIB Servicedesk:
T **0800 - 885 58 85** (kosteloos).

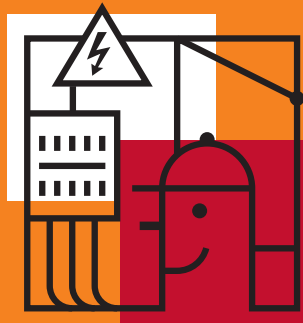
Inspelen op kansen met Leergang Warmtepompen

In Nederland worden steeds vaker 'slimme' warmtepompen toegepast om energie te besparen. De nieuwe Leergang Warmtepompen helpt installateurs stappen te zetten in het kansrijke werktelein van de duurzame installatietechniek.

In de nieuwbouw worden warmtepompen steeds meer toegepast, zowel in kantoren als in woningen. Dit komt onder meer door de EPC-norm. De dalende prijs van warmtepompen en de stijgende prijs van de energiekosten helpen hierbij evenzeer. Met warmtepompen kunnen flinke besparingen op de energiekosten worden gerealiseerd.

MENSEN OPLEIDEN IN DE PRAKTIJK

PIET KOERTS

Advies

‘Het realiseren van een goed functionerend en betrouwbaar warmtepompstelsel vraagt om de nodige kennis en kunde, zowel op ontwerp- als uitvoeringsniveau’, stelt coördinator Jan Cromwijk van het Kennisforum van DWA installatie- en energieadvies. Hij is in opdracht van OTIB met ISSO, Uneto-VNI, Kenteq en Stichting Warmtepompen betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe ‘Leergang warmtepompen’ voor de branche.

‘Deze leergang is opgezet zodat installateurs de kennis en vaardigheden in huis kunnen halen om in te spelen op de toenemende vraag naar warmtepompen en duurzaam verwarmen en koelen in de woning- en utiliteitsbouw’, licht Jan Cromwijk toe. ‘De markt vraagt om een installateur die in staat is om vandaag de oplossingen van morgen te verkopen. Klanten vertrouwen erop dat jij hen het beste advies geeft. Voor de installateur is het daarom van belang

goed op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen in het vakgebied. Dit kan door cursussen, experimenteren met nieuwe technieken en het delen van kennis binnen je bedrijf en met je klanten.’

Kennisbehoefte

De nieuwe leergang bestaat uit zes cursussen. ‘Deze kunnen in de kennisbehoefte voorzien, zowel voor een eerste kennismaking als voor een verdere specialisatie in het ontwerpen en installeren van warmtepomp-systemen’, vult Jan Cromwijk aan. De cursussen zijn inmiddels beschikbaar. Officiële Cito-examens verschijnen in het najaar.

Meer informatie over de inhoud en over de cursuslocaties vindt u op www.otib.nl/warmtepompen.

Ook het inschrijven kan via deze site. Kenteq verzorgt de cursusregistratie.

AGENDA

Regionaal

Installatie Vakbeurs

8 t/m 10 september 2009

Locatie: Hardenberg

Openingstijden:

14:00 - 22:00

Elektro Vakbeurs

8 t/m 10 december 2009

Locatie: Hardenberg

Openingstijden:

14:00 - 22:00

45plus Workshop

4 november t/m 8 oktober

Kijk voor tijden en locaties op:

www.45plus.otib.nl

Landelijk

Inspectiecongres Elektroraad

15 september 2009

Locatie: Ede

Informatie:

www.inspectiecongres.nl

Elektrotechniek 2009

28 september t/m 2 oktober 2009

Locatie: Jaarbeurs Utrecht

Ruim Baan Beurs

21 t/m 22 november 2009

Locatie: Jaarbeurs Utrecht

Samen aan de bak

**Duurzaam samenwerken
doe je met elkaar**

November 2009

Informatie:

www.duurzaamsamenwerken.info

Internationaal

World Skills

1 t/m 6 september 2009

Locatie: Calgary, Canada

RUIM BAAN BEURS

**OT
IB**

Opleidings- en ontwikkelingsfonds
voor het Technisch InstallatieBedrijf

Postbus 416
3440 AK Woerden
T 0800 88 55 885
F 0348 43 73 45
E servicedesk@otib.nl
I www.otib.nl

Colofon
Teksten: Trema Creatieve Communicatie, Deventer
Eindredactie: OTIB, Woerden
Grafisch ontwerp: Hollands Lof, Haarlem
Vormgeving: Accentdesign, Mijdrecht
Druk: Verweij Printing, Mijdrecht

Coverfoto:
Leertouwer b.v., Barneveld

